

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-4085

Chișinău

07. 09. 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, *în mod prioritar*, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 823 din 20 august 2018.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărîrea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 5 file și în limba rusă – 5 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (5 file);
4. Avizele și recomandările, în original, recepționate în cadrul avizării și consultărilor publice (24 file)
5. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție, în original (4 file);
6. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege (16 file);
7. Tabel comparativ (10 file).

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Ex.: J.Ciobanu
Tel.: 250-282

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău.
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>305</u>
"10"	<u>09</u> 20 <u>18</u>
Ora	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.823

din 20 august 2018

Chișinău.

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea unor acte normative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Victoria Iftodi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****cu privire la modificarea unor acte normative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 64) se modifică după cum urmează:

1. La articolul 7 alineatul (1) litera d), cuvintele „și face propuneri Plenului privitor la emiterea hotărârilor explicative” se exclud.

2. La articolul 8 alineatul (1) litera h), textul „, face propuneri Plenului privitor la darea hotărârilor explicative” se exclud.

3. La articolul 13 alineatul (1), litera c) se abrogă.

4. La articolul 16:

litera b) se abrogă;

la litera c), cuvintele „și adoptă hotărâri cu caracter explicativ” se substituie cu cuvintele „pe care le plasează pe pagina sa web”.

Art. II. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 415) se modifică după cum urmează:

1. Articolul 17 se abrogă.

2. La articolul 23 alineatul (3) cuvintele „va dispune” se substituie cu cuvintele „poate să dispună”.

3. Articolul 239 va avea următorul cuprins:

„Articolul 239. Calitatea hotărârii judecătorești

(1) Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Hotărîrea se întemeiază numai pe circumstanțele constatate și evaluate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

(2) Hotărîrea judecătorească trebuie să fie motivată suficient pentru a permite participanților la proces să înțeleagă motivele pe care se întemeiază și să reflecte respectarea principiilor dreptului la un proces echitabil și a unor aprecieri convingătoare a probelor.

(3) Hotărîrea judecătorească se redactează într-un limbaj clar, simplu și accesibil pentru a putea fi înțeleasă, cu invocarea coerentă, consecventă și lipsită de ambiguitate a tuturor motivelor.”

4. La articolul 452, alineatul (1¹) se abrogă.

5. Se completează cu capitolul XXXIX¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul XXXIX¹ Recursul în interesul legii

Articolul 453¹. Subiecții în drept să depună recursul în interesul legii

Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea uniformă a legii de către toate instanțele judecătorești ministrul justiției, Avocatul Poporului, Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, președintele Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție pot solicita Curții Supreme de Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

Articolul 453². Condițiile de admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărîri judecătorești irevocabile, care se anexează la cerere.

Articolul 453³. Judecarea recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se judecă de Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.

(2) La primirea cererii, președintele Curții Supreme de Justiție desemnează în mod aleatoriu trei judecători din Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii.

(3) În vederea întocmirii raportului, președintele completului de judecată poate solicita opinia scrisă a unor specialiști în domeniu asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(4) Raportul cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea pe care acestea se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și altă jurisprudență internațională relevantă, opiniile exprimate în doctrină relevante în

domeniu, precum și opinia specialiștilor consultați. Judecătorii raportori întocmesc și motivează proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(5) Ședința Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție se convoacă de președintele colegiului sau, în lipsa acestuia de către vicepreședinte, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. La convocare fiecare judecător primește o copie de pe raportul cu soluția propusă.

(6) La ședință participă toți judecătorii care fac parte din Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, cu excepția celor care nu pot participa din motive obiective. Ședința are loc în prezența a cel puțin 2/3 din numărul judecătorilor.

(7) Recursul în interesul legii se susține în fața Plenului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție de către persoana care l-a depus sau reprezentantul acesteia.

(8) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu votul majorității judecătorilor prezenți. Abținerea de la vot este interzisă.

Articolul 453⁴. Hotărîrea și efectele ei

(1) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție se pronunță asupra cererii de recurs în interesul legii printr-o decizie motivată, care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(2) Decizia pronunțată în interesul legii este obligatorie din ziua pronunțării și nu are efect asupra cauzelor deja soluționate printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă.”

Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699) se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.”;

se completează cu alineatele (3¹)-(3³) cu următorul cuprins:

„(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna dezbaterile judiciare.

(3³) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (3¹), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.”;

alineatul (7) se abrogă.

2. La articolul 39, punctele 4)-5) se abrogă.

3. La articolul 255 alineatul (2) propoziția întîi se completează cu textul „, cerințele stabilite la art.384 alin. (4²) aplicîndu-se în mod corespunzător”.

4. Articolul 384 se completează cu alineatele (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

„(4¹) Sentința instanței trebuie să fie motivată suficient pentru a permite participanților la proces să înțeleagă motivele pe care se întemeiază și să reflecte respectarea principiilor dreptului la un proces echitabil și a unor aprecieri convingătoare a probelor.

(4²) Sentința instanței se redactează într-un limbaj clar, simplu și accesibil pentru a putea fi înțeleasă, cu invocarea coerentă, consecventă și lipsită de ambiguitate a tuturor motivelor.”

5. Articolul 432:

la alineatul (2) punctul 4) se abrogă;

alineatul (4) se completează cu cuvintele „, precum și va comunica părților la proces despre aceasta”;

alineatul (5) se abrogă.

6. La articolul 433, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Recursul se judecă în ședință de judecată, cu citarea părților a căror neprezentare nu împiedică examinarea. La judecarea recursului participă

procurorul și persoanele indicate la art.401, ale căror interese sînt atinse prin argumentele invocate.”

Art. IV. – Prevederile articolului III punctul 5 privind modificarea alineatului (4) și abrogarea articolului 432 alineatul (5), precum și punctul 6 din prezenta lege vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2019.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative

I. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Proiectul legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat în vederea realizării obiectivelor trasate în:

- *Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017–2019;*
- *Direcțiile strategice de acțiuni în sectorul judiciar („Mica Reformă a Justiției”).*

Prin proiectul de lege se propune amendarea cadrului legislativ, în special, în partea ce ține de:

a) instituirea criteriilor de calitate a hotărârilor judecătorești

Asigurarea calității hotărârilor judecătorești reprezintă una din sarcinile principale ale judecătorilor în procesul de îndeplinire a justiției și constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit standardelor internaționale în domeniu [*Opinia nr.11(2008) a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) privind calitatea hotărârilor judecătorești; Avizul nr.7(2005) al CCJE*] pentru a fi de o înaltă calitate, o decizie judecătorească trebuie să fie percepută de către părți și de societate în general ca fiind rezultatul unei aplicări corecte a normelor legale, al unei proceduri echitabile și al unei evaluări factuale corespunzătoare.

Pentru a corespunde criteriilor de calitate, o hotărâre judecătorească trebuie (1) să fie motivată suficient, cu excepția cazurilor în care, potrivit legii, hotărârea nu cuprinde partea de motivare; și (2) să fie redactată într-o manieră clară.

Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Europene, ce reflectă principiul de bună administrare a justiției, actele judecătorești ale instanțelor naționale trebuie să fie motivate. În jurisprudența sa Curtea Europeană a instituit testul de „claritate” a hotărârii judecătorești, potrivit căruia o hotărâre judecătorească poate fi considerată motivată suficient dacă părțile pot înțelege motivele pe care se întemeiază actul de justiție, astfel încât să fie în măsură să prezinte contra-argumente în instanțele superioare (a se vedea, de exemplu, *Hadjianastassiou c. Greciei*, 16 decembrie 1992, § 33).

Motivarea hotărârii judecătorești constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitraru judecătoresc, precum și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În același timp, potrivit liniilor directorii cuprinse în actele menționate *supra*, toate deciziile judecătorești trebuie să fie inteligibile, redactate într-un limbaj clar, simplu și accesibil - o condiție prealabilă pentru înțelegerea lor de către părți și de publicul larg.

b) excluderea competenței Curții Supreme de Justiție de a emite hotărâri cu caracter explicativ

Potrivit prevederilor legale, de competența plenului Curții Supreme de Justiție ține adoptarea hotărârilor explicative în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară.

Este acceptat faptul că principala sarcină a instanței supreme în sistemul judecătoresc este cea de asigurare a aplicării uniforme și a interpretării corecte a legii.

În același timp, rolul Curții Supreme de Justiție de unificator al practicii judiciare urmează să se realizeze prin actele pe care aceasta le pronunță pe cauzele individuale, respectiv pe cale jurisprudențială, și nu prin emiterea *in abstracto* a unor hotărâri explicative. Deși atât prevederile Codului de procedură penală cât și cele ale Codului de procedură civilă stabilesc că hotărârile explicative au doar caracter de recomandare pentru instanțele de judecată și organele de urmărire

penală, în practică se atestă situația în care acestea sunt luate cu titlu obligatoriu de instanțele ierarhic inferioare iar uneori sunt singurele care stau la fundamentarea unui act judecătoresc.

Cu privire la acest aspect, Curtea Constituțională în Hotărârea nr.21 din 22 iulie 2016 a reținut că hotărârile judecătorilor urmează a fi întemeiate în baza prevederilor legale. Aceasta nu exclude obligația unui judecător de la o jurisdicție de grad inferior de a respecta o hotărâre anterioară a unei instanțe de grad superior în ceea ce privește interpretarea legii incidente în cauza ulterioară.

Potrivit Curții, asemenea „recomandări/explicații” în mod individual nu pot sta la baza unei hotărâri judecătorești, care urmează a fi întemeiată exclusiv pe prevederile legale. Judecătorii trebuie să beneficieze de libertate neîngrădită de a soluționa în mod imparțial cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor.

Potrivit Comisiei de la Veneția, adoptarea de către instanța supremă sau alte instanțe superioare a unor ghiduri de practică obligatorii pentru jurisdicțiile inferioare, situația întâlnită în câteva țări post-sovietice, ridică probleme în această privință (Raportul privind independența sistemului judiciar. Partea I: Independența judecătorilor).

În raportul enunțat, Comisia a reținut că într-un sistem care are la bază independența judiciară, instanțele superioare asigură coerența jurisprudenței pe întreg teritoriul țării prin hotărârile pronunțate de acestea în cauze individuale. Instanțele inferioare, fără a fi ținute în mod formal să respecte precedentele judiciare în țările cu sistem de drept continental, spre deosebire de situația din țările cu sistem common-law, tind să se conformeze la principiile enunțate în cuprinsul deciziilor instanțelor superioare pentru a evita ca hotărârile lor să fie anulate în căile de atac. Mai mult, norme procedurale speciale pot asigura coerența dintre diferite nivele ale sistemului de instanțe (par. 71)

În Opinia asupra proiectului de lege privind sistemul judecătoresc în Ucraina (CDL-INF(2000)5 secțiunea intitulată „Înființarea unui sistem de instanțe strict ierarhizat”), Comisia de la Veneția a subliniat că acordarea Curții Supreme și, în condiții mai restrictive, Plenului posibilitatea de a adresa instanțelor de rang inferior „recomandări/explicații” în probleme de aplicare a legislației, nu este de natură să favorizeze apariția unei puteri judecătorești cu adevărat independente în Ucraina, ba mai mult implică riscul ca judecătorii să se comporte ca funcționarii publici, care primesc ordine de la superiorii lor.

c) instituirea în procedura civilă a recursului în interesul legii

Lipsa de unitate a practicii judiciare este o problemă a justiției care în permanență a constituit temei de îngrijorare. Practica neunitară și contradictorie generează insecuritate juridică și adâncește neîncrederea în justiție.

După cum s-a menționat mai sus, unificarea practicii judiciare urmează a fi asigurată de instanța superioară prin hotărârile pronunțate pe cauze individuale.

În același timp, pentru a asigura interpretarea și aplicare unitară a legii de către instanțele judecătorești, se propune introducerea în Codul de procedură civilă a „Recursului în interesul legii”, în prezent acesta fiind reglementat doar de Codul de procedură penală.

Recursul în interesul legii nu este o cale de atac cu efecte asupra situației părților din proces, ci are ca scop asigurarea interpretării și aplicării unitare a legilor în viitor, în urma unei analize a actelor judecătorești prin care s-a dat soluții contradictorii.

Recursul în interesul legii este reglementat și în legislația procesual penală.

d) modificarea temeiurilor de inadmisibilitate a recursului în materie penală

Examinarea cererii de recurs împotriva hotărârilor instanței de apel parcurge două etape procesuale, și anume (1) examinarea admisibilității cererii de recurs și (2) examinarea recursului în fond.

În timp ce în materie civilă temeiurile de inadmisibilitate a recursului se circumscriu doar la verificarea cerințelor stabilite de lege pentru depunerea recursului, potrivit Codului de procedură penală (art.432 alin. (2) pct.4)) cererea de recurs poate fi declarată inadmisibilă dacă se consideră că aceasta este „vădit neîntemeiată”.

Urmează a se sublinia că procedura admisibilității recursului vizează verificarea unor aspecte strict formale, care nu pun în discuție chestiuni ce țin de soluționarea fondului recursului. Astfel,

la etapa admisibilității, completul format din 3 judecători urmează să verifice cererea de recurs doar sub aspectul regularității sale, respectiv al îndeplinirii condițiilor în care poate fi exercitat, referitor la hotărârile ce pot fi atacate, temeiurile de recurs, titularii cererii și termenul de declarare.

Spre deosebire de acestea, cel din urmă motiv de respingere a cererii de recurs, impune ca necesitate evaluarea unor situații intrinseci cazurilor de recurs și atrage verificarea unor elemente ce vizează fondul cauzei. Or, verificarea fondului cauzei, în scopul aprecierii caracterului vădit nefondat al cererii, presupune verificarea legalității hotărârii atacate.

Prin urmare, acest temei ține de examinarea recursului în fond de către Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție constituit din 5 judecători și urmează a fi exclus drept temei de inadmisibilitate.

e) asigurarea publicității ședințelor de judecată prin examinarea recursului în materie penală cu participarea părților

Examinînd prevederile procesual-penale naționale în materia recursului ordinar, se atestă că temeiurile de declarare a acestuia nu se rezumă doar la o examinare strictă a aspectelor de drept ci implică și o examinare de fapt.

Astfel, temeiul „*nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire*” sau „*faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*” determină o examinare a tuturor circumstanțelor săvîrșirii faptei care condiționează asigurarea dreptului părților de a pleda în fața instanței de recurs.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că audierea publică reprezintă un principiu fundamental, prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenție. Conform jurisprudenței Curții, în procedurile în fața primei și singurei instanțe, dreptul la un „proces public”, în sensul articolului 6 § 1, atrage dreptul la o „audiere”. Totuși, dat fiind faptul că o ședință publică s-a desfășurat în prima instanță, absența unei astfel de ședințe în fața instanțelor de apel sau recurs poate fi justificată prin caracterul specific al procedurii respective. Astfel, în cazul procedurilor care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție, chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitatea să se exprime în fața sa, în persoană.

f) ajustarea cadrului legal la hotărârile Curții Constituționale

Adițional, prin prezentul proiect de lege se propune aducerea prevederilor Codului de procedură penală, care reglementează instituția excepției de neconstituționalitate, în conformitate cu Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 .

Or, actualele prevederi ale art.7 din Codul de procedură penală, care stabilesc că excepția de neconstituționalitate se depune la Curtea Constituțională de către Curtea Supremă de Justiție, sunt contrare Hotărîrii Curții prin care s-a stabilit că nu doar Curtea Supremă de Justiție, dar și alte instanțe judecătorești (judecătoriile și curțile de apel) au dreptul de a sesiza Curtea Constituțională în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor legale care sunt sau urmează a fi aplicate la examinarea unui litigiu aflat pe rol. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

II. Principalele prevederi ale proiectului

În vederea atingerii obiectivelor enunțate, au fost operate unele modificări în următoarele acte legislative:

- *Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție*

Prin proiectul de lege se propune excluderea tuturor prevederilor din legea enunțată care atribuie Curții Supreme de Justiție competența de a adopta hotărîri explicative privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară. În acest sens, au fost operate modificări la **articolele 7, 8, 13, 16** din legea enunțată.

- *Codul de procedură civilă (CPC)*

- În contextul amendamentelor operate în legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție urmează a fi abrogat și **art. 17** din CPC care stabilește competența CSJ de a adopta hotărâri explicative și opinii consultative privind aplicarea corectă a normelor de drept și soluționarea justă a cauzelor.

- La **art.23 alin. (3)**, care stabilește situațiile în care o ședință poate fi declarată închisă, se propune substituirea cuvintelor „*va dispune*” cu „*poate să dispună*”. Scopul acestor modificări este de a exclude situațiile în care norma se interpretează că judecătorul este obligat de fiecare dată să declare ședința închisă când se atestă circumstanțele care pot determina divulgarea unor informații care se referă la aspectele intime ale vieții, care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională ori la alte circumstanțe care ar putea prejudicia interesele participanților la proces, ordinea publică sau moralitatea. Or, regula este că orice ședință de judecată este publică, prin urmare aceasta poate fi declarată închisă de către judecător doar în condițiile art. 23 alin. (2)-(3) și doar în cazul în care cerințele particulare ale fiecărui caz o cer.

- Prin completările aduse la **art. 239** se propune instituirea criteriilor de calitate a hotărârilor judecătorești. Completările vizează:

1. obligativitatea instanței de a motiva hotărârile judecătorești, astfel încât să permită participanților la proces să înțeleagă motivele pe care se întemeiază și să reflecte respectarea de către judecător a principiilor dreptului la un proces echitabil;

2. obligativitatea instanței de a redacta hotărârea într-un limbaj clar, simplu și accesibil pentru a putea fi înțeleasă, cu invocarea coerentă, consecventă și lipsită de ambiguitate a tuturor motivelor.

- La **art. 452** se propune abrogarea **alin. (1¹)** care stabilește că „*Dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.*” În prezent, doar judecătorii examinează cererea de revizuire cu participarea părților. Prin urmare, în lipsa unei distincții între procedura de examinarea a cererii de revizuire în dependență de instanța la care aceasta este depusă, se propune stabilirea unor reguli unice în acest sens.

- CPC urmează a fi completat cu **articolele 453¹-453⁴** care vor reglementa întreaga procedură de exercitare a recursului în interesul legii.

Astfel, se propune ca Avocatul Poporului, Consiliul Unirii Avocaților din Republica Moldova, președintele Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție să poată cere Curții Supreme de Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești (art.453¹ din proiect).

Potrivit art. 453², recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești irevocabile, care se anexează la cerere.

În partea ce ține de judecarea recursului, proiectul de lege stabilește că acesta se judecă de Colegiul, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție. Ședința are loc în prezența a cel puțin 2/3 din numărul judecătorilor în funcție. Raportul asupra recursului în interesul legii va fi întocmit de 3 judecători și va fi adus la cunoștința celorlalți judecători cu cel puțin 20 de zile înainte de examinarea recursului.

Un aspect important al acestei instituții rezidă în faptul că deciziile date ca urmare a recursului în interesul legii nu au efect asupra cauzelor deja soluționate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă. În acest fel, se asigură securitatea raporturilor juridice. Prevederi în acest sens se regăsesc în art. 453⁴ din proiectul de lege.

- *Codul de procedură penală (CPP)*

- În vederea aducerii în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2/2016 a prevederilor din CPP privind „*procedura ridicării excepției de neconstituționalitate*”, se propune operarea modificărilor în **alin.(3) din art. 7** în sensul în care orice instanță de judecată este în drept să sesizeze instanța constituțională.

De asemenea, articolul s-a completat cu alin.(3¹) prin care s-a stabilit că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe

asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În același timp, potrivit alin. (3²) al art. 7 din proiectul de lege: „Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână dezbaterile judiciare.”.

- **Art. 384** se completează cu **alin. (4¹)-(4²)** care vor stabili criteriile de calitate a sentințelor judiciare, similar completărilor propuse în CPC. În același timp, la **art. 255 alin. (2)** se propune ca cerințele criteriilor de calitate a hotărîrii să se aplice în mod corespunzător și ordonanțelor emise de către procurori.

- La **art. 432 alin. (2)** al CPP, se propune excluderea pct. 4) potrivit căruia temei de inadmisibilitate al recursului ordinar îl constituie situația în care „*recursul este vădit neîntemeiat*”.

- Se propune modificarea **alin. (1) al art.433** din CPP prin stabilirea faptului că recursul se judecă în ședință de judecată, cu citarea părților. În același timp, neprezentarea acestora nu va împiedica examinarea cauzei. În contextul modificărilor propuse la **alin. (1) al art.433** s-au operat și modificările de rigoare la **art. 432 alin.(4) și (5)**.

III. Fundamentarea economico-financiara

Proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat.

IV. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de lege nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

V. Respectarea transparenței decizionale

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Propunerile recepționate de la subiecții interesați au fost analizate și integrate în proiect, iar aspectele neacceptate, însoțite de argumentele de rigoare sunt reflectate în sinteza propunerilor și obiectiilor asupra proiectului.

În raportul de expertiză anticorupție nr. 06/2-3789 din 29 iunie 2018, Centrul Național Anticorupție nu a identificat factori coruptibili.

/Ministru

Victoria IFTODI